

Hadi Mus vi: «Urmiya g l n n quruması yerli   halinin və milli fəalları etirazlarıyla gündəmə gəldi»
«G l n quruması rejimin türklərə qarşı ayrı–seçkilik siyasətinin v  laqeyd münasibətinin göstəricisidir»

«Xalq Cəbhəsi» qəzetinin «Güney Azərbaycan» səhifəsinin budəfəki qonağı Güney Azərbaycan Demokrat Partiyasının (GADP) mətbuat üzrə s z s  Hadi Mus vidir. Əslən K leyb r şəhərindən olan soyda ı, hazırda isə Türkiyədə siyasi mühacir həyatı yaşayır. Onunla hazırda qurumaq təhlükəsi olan Urmiya g l yl  bağlı həmsöhbət olduq.

– Hazırda Urmiya g l nd  vəziyyət necədir?

– Bu g l n quruması bir ne  səbəbdən qaynaqlanır. Onlardan biri d ild  təxminən 0.6 mm buxarlanmadır. Bunun nəticəsində g l sürətlə qurumaqdadır. Urmiya g l n n suyu 1995–ci ildən 2011–ci ilədək 25 milyard kubmetr azalıb. 2011–ci ildən indiyədək də g l n suyunda azalma xeyli artıb. Nəticədə g ld ki duzun miqdarı da çoxalır. G l qurumağa davam edərsə, təxminən 20–25 il sonra əgər iqlim  rtl ri də uyğun olmasa, bu g l tamamilə duz  l n   vril c k. B lg  əhalisinin, el c d  milli fəalları ciddi etirazlarına baxmayaraq, rejim g l n qurumasını təbii fəlakət olaraq hallandırır. Digər siyasi amilləri nəzərə almasaq, məncə, bu fars hökumətinin t slimiyy ti v  acizliyidir. El c d  t rk millətinə qarşı ayrı–seçkilik siyasətinin v  laqeyd münasibətinin göstəricisidir.

– Urmilyali deputat çıxışında bildirib ki, g l n ətrafında 50 kənd bo aldılıb. Bəs hazırda həmin kəndlərin sakinləri harada yerləşdirilib?

– Bu g l n quruması təxminən 20 ildir ba layıb. Həmin gündən indiyədək aidiyyatı quurmlar bu barədə m lumathdırlar. Lakin g l n quruması yalnız   halinin və milli fəalları etirazlarıyla

- gündəmə gəldi. Bu günədək rejim faciənin qarşısını almaq  c n heç bir ciddi addım atmayıb. Bu o deməkdir ki, fars hakimiyyəti həmin bölgənin əhalisinin g ll c yi v  taleyil  maraqlanmır. Rejimin laqeyd münasibəti nəticəsində g ll  hazırkı faciəvi v  ziyy t  dədə. Xatırlayırsınızsa,  ranın bir rəsmisi yaxın günlərdə verdiyi müsahibəsində bildirmişdi ki, bu g ll  quruyacaq, əhali də oradan k c b  zl rin   ar  qılmalıdırlar.
- Əgər g ll  qurumağa davam etsə, hövzənin ətrafındakı digər kəndlərin aqibəti necə olacaq?
  - Bu g ll  dünyanın ikinci duzlu, bölgənin isə  n böyük g l d r. Belə bir g ll n quruması və bunun nəticəsində yaranacaq fəlakətlər sadəcə ətraf kəndlərə deyil, bütün Güney Azərbaycana və xarici ölkələrə də zərər verəcək.
  - 50 kəndin boşalması əhalidə ciddi narahat lıq yaradırmı?
  - Bu xəbəri Urmiyanın  ran parlamentind ki nümayəndəsi Nadir Qazipur deyib. Bu say hər gün artmaqdadır. Təbii olaraq yaranmış acınacaqlı durumdan daha çox g ll n ətrafında yaşayan insanlar əziyyət  kirl r.  nki həmin ərazilərdən yalnız yaşayış məskəni deyil, h m nin maldarlıq v   kin lik  c n istifadə edilir. Bu narahat lıq illərdir var. T ss f ki, boş vədlər və qeyri-səmimi addımlarla ekoloji faci y  g z yumurlar.
  - G ll n qurumasının Urmiya v  ümumilikdə Güney Azərbaycan  c n hansı zərərləri var?
  - Bu g ll n quruması sadəcə Güney Azərbaycana deyil, qonşu ölkələrə də mənfi təsir edəcək.  n böyük ziyan isə Urmiyada yaşayan 14 milyon soyda ıımıza d y c k. G ll n sürətlə quruması, eləcə də duz kütlələrinin k l kl  ətrafa yayılmasından Güney Azərbaycanın başqa şəhərləri də əziyyət  k c k. B lg mizd   kin lik v  maldarlıq tamamilə sıradan çıxacaq. Bu isə həm iqtisadi, həm də sağlamlıq cəhətdən böyük t ll  fat olacaq.

- Sizcə ,  ran dövləti Urmu g l yl  bağlı nə vaxtsa həyəcan t bili  alacaqmı?
- Əslində məncə , bu milli f allarla  ran rejimi arasında olan məsələ deyil. Bu beynəlxalq fəlakət hesab edildiyindən, elə beynəlxalq səviyyədə də həll edilməlidir. Rejimin Güney Azərbaycana etdiyi z lm r v  ayrı–seçkilik bütün sahələrdə yaşanmaqdadır. G l n quruması nəticəsində baş verə biləcək fəlakətləri nəzərə alaraq etiraz edən milli fəallarımız ekoloji, sosial və siyasi baxımdan basqıya məruz qalırlar. D  n r m ki, bu məsələ yalnız bizim etirazlarımızla qısa müddətdə həllini tapmayacaq. Beynəlxalq təzyiqlər olmasa, rejim əlinə düşmüş fürsəti dəyərləndirərək g l  tamamilə qurudacaq. Nəticədə bölgəni bo aldaraq 40 milyonluq Azərbaycan t rk n  yaşadığı co rafiyadan, qon ulu undakı t rk dövlətlərindən qoparmağa çalışacaq. Qonşu dövlətlər Urmıya g l n  ən azı ekoloji fəlakət baxımından d st kl m lidirl r. Məncə , bu g l t rk milləti  c n  n böyük birlik və bərabərlik sınaıdır. Urmıya g l  artıq bizim  c n t k ekoloji deyil, həm də siyasi problem v  faci dir.
- N   c n dövlət g l  belə laqeyd münasibət göstərir?
- Bunun bir ne  səbəbi var. Ba lanıca bu g l n quruması təbii hadisə kimi görünsə də , zamanla məsələnin mahiyyətinin başqa olduğunu öyrəndik. Milli f alların g ll  bağlı keçirdiyi etiraz aksiyalarıyla Urmıya g l  məsələsi gündəmə gəlib v   ran parlamentin  qədər yol tapıb.  n sonda g ll  bağlı fond yaradılması səs qoyuldu, lakin qəbul edilmədi. G l n müdafiəsinə qalxan f allar isə kəsb edilib. Bu onu göstərir ki, rejim  c n də Urmıya g l  ekoloji məsələ deyil. Əgər hökumət bu faciənin qarşısını istəsə , ala bilər.
-  ranın Azərbaycandakı səfirliyi g l  c n vəsait ayrıldığını iddia edir. Sizcə , n  dərəcədə doğrudur?

– Bu g l n quruması yeni hadisə deyil. G l n böyük bir hissəsi quruyub, amma hələ də rejim boş vədlərinə davam edir. Bu cür yalan a ıqlamalarla problemi gündəmdən çıxarmağa çalışırlar. Mütəxəssislərin fikrincə, Urmiya g l n n qurumasının qarşısını almaq  c n təxminən 3 milyard kubmetr su lazımdır. Düzgün suvarılma metodu, texnoloji üsullarla g l n suya olan ehtiyacının  c  birini təmin etmək olar.  ll rl  belə boş vədlər verilir. Amma indiyədək ciddi addım atılmayıb. Bu baxımdan rejimin yeni vədlərinə millətimiz inanmır. Fars hökuməti Güney Azərbaycanda nüfuzunu v  etimadını itirib.

– Güney Azərbaycanda Urmiya g l yl  bağlı yeni etiraz aksiyaları g zl nilirmi?

–  slind  bu aksiyalar v  etirazlar bitməyib. N  də fasilə elan edilməyib. Sadəcə, rejimin ciddi təzyiqləri v  çox sayda həbslər nəticəsində etirazlar daha fərqli yollarla həyata keçirilir. Məsələn, «Traktor» komandasının oyununda g ll  bağlı plakatlar nümayiş etdirilir,  uarlar verilir. Xaricdə yaşayan soydaşlarımız da diplomatik yollarla problemi gündəmə gətirməyə çalışırlar. Bir ne  ay öncə Avropada yaşayan f llarımız Urmiya g l yl  bağlı Avropa  urasının n may nd l ril  g r d l r. Onlara m vzuyla bağlı sənədlər təqdim etdilər. Bu cür fəaliyyətlər göstərir ki, Urmiya g l  heç bir zaman milli fəallarımız tərəfindən yaddan çıxmayıb v  g l uğrunda mübarizə davam edir.

– Milli hərəkatda Urmiya g l n n hansı yeri var?

– Urmiya g l n n qurudulması mahiyyətcə həm də milli məsələ olduğu  c n hərəkatda x susı yeri var. Milli f allar bu məsələni gündəmə gətirməyi v  etiraz etməyi  z n  borc bilərək aksiyalara davam edirlər. Rejimin a ır basqılarına baxmayaraq, Urmiya g l  məsələsi hərəkatın hər zaman g nd md dir. Bu belədir v  belə də qalacaq. Milli f alların etiraz aksiyaları ilə Urmiya g l n 

dəstəkləməsi xalqımızda ümid yaradır.

– Urmiya g l yl  bağlı aksiyalara milli f alarla yanaşı, sadə
vətəndaşlar da qatılırmı?

– Bu faci y  etirazları ilk olaraq Güney Azərbaycandakı milli
f allar ba latdılar. H r katin xaricdəki qolu da paralel olaraq
aksiyaları davam etdirdilər. Bu etirazlar davam etməkdədir.

Tədricən aksiyalar k tl vilik qazandı. Artıq piketl rd  milli f allarla
yanaşı, sadə insanlar da iştirak edir.

– Urmiya g l n n qurumasının başqa hansı səbəbləri var? Bu g l
quruyur, yoxsa qurudulur?

– Bildiyiniz kimi, Urmiya g l yl  150 km uzaqlıqda yerl  n Van
g l  eyni iqlim  raitind dir.  kisinin də hazırkı vəziyyətinə
baxsaq, quruma səbəbinin ekoloji amil olduğunu demək əsassızdır.

Bunun bir çox səbəbləri var. G l  axan çayların üzərində böyük
bəndlərin tikilməsi, yöndəmsiz qazılan su quyuları, yanlış suvarma
 sulları, əkin sahələrinin çoxalması, g l n ətrafında yaşayan
 halinin sayını iki dəfə çoxalması və s. Bu sadaladıqlarımın g l n
qurumasına əlbəttə ki, təsiri var. Nəticəsi isə bir az əvvəl də qeyd
etdiyim kimi, bölgənin yaşayış məskəni kimi yox olmasıdır. Əldə
edilən son məlumatlara görə, Urmiya g l  ətrafında 36 bənd var.
Onlardan 22–si hazırda istifadə edilir. Onları bir çox qanunsuz v 
uy nsuz halda tikilib. Nəticədə yeraltı su qaynaqlarının g ll 
 laq si tamamilə kəsilib. Bunlar Urmiya g l n n qurumasının
səbəblərindən sadəcə bir ne sidir. Bütün bunları nəzərə alsaq,
g l n qurumadı ını, quruduldu unu deyə bilərik.

<http://www.xalqcebhesi.az/?p=115587>